

Af Bjarne W. Andresen

Billedbogen tager barnets perspektiv

God børnelitteratur giver barnet mulighed for at blive klogere på sin egen hverdag. Den tager afsæt i den forståelse, barnet har af sig selv og andre. Den løfter barnet en lille smule og bidrager dermed til udvikling, læring og dannelse. Vi giver her nogle eksempler på billedbøger, som gør netop det.

Der er mange billedbøger, som beskriver 0-til 6-åriges hverdag. Kunsten er at gøre det i børnehøjde. Historisk set var de første børnebøger i Danmark opdragende, moraliserende og skrevet for at gøre børn så voksne som muligt. Hvis børnene i bøgerne ikke gjorde, som forældrene sagde, gik det dem ilde. Den meget kendte *Den store Bastian* var en parodi på den type bøger og ikke (som de fleste tror) endnu et eksempel på bøger til skræk og advarsel, de såkaldte børnespejle.

Frede vil ikke være med til mandag

Mandag kan være svær både for forældre og børn. Hverken Fredes far eller mor har stor succes med at få ham i børnehaven, og de større søskendes velmenende trøst om, at det er værre at gå i skole, hjælper heller ikke. Han vil bare ligge på sofaen, se film og spise noget lækkert. Indtil han bliver mindet om legekammeraten i børnehaven. Så skynder han sig af sted, for "ellers er det synd for Selma!"

Alberte i børnehaven - jeg vil kun lege med Sofia

I denne bog er vi kommet hen i børnehaven. Konflikten er det klassiske trekantsdrama, at Alberte vil lege med Sofia, men Sofia vil hellere lege med en anden. I dette tilfælde endda flere andre. Og Alberte vil

helst have Sofie for sig selv. Formiddagen giver ikke nogen løsning, og pædagogens velmenende forsøg hjælper ikke. Indtil Sofie bliver hentet, og Alberte kommer i leg med nogle andre. Så åbner Albertes verden sig og bliver større end kun at dreje sig om hende og Sofie. Om aftenen er der fest. Nu kommer Sofie også med "Vi kan lege alle sammen!", som et af barnet udtrykker det.

Kødbensgravemaskinen, en strikket hue - og And

De fleste bøger om børns hverdag har børn i (hoved)rollerne. En del bøger benytter sig dog af antropomorfe dyr, altså dyr med menneskelige egenskaber. Det kan børnene som regel sagtens håndtere. De kender det fra store dele af Disney-universet. *Kødbensgravemaskinen, en strikket hue - og And* er især til de ældste i børnehaven på grund af sine detaljerede tegninger og lidt mere komplekse handling. Også her er det er trekantsdrama, hvor den gennemblødt And invaderer Mis og Mus' hus og vinder Mis' hjerte - til stor irritation for Mus. Mus får And af vejen, men hjemsoget af dårlig samvittighed og må selv en tur ud i det dårlige vejr for at finde And.

Ka' selv - ka' du?

Her kan vuggestuebørn også være med. Med vers, en ledsagende opfordring til ak-

tivitet og farverige illustrationer fortæller bogen om en række hverdagsituationer, hvor børn møder udfordringer: Hælde mælk op, tage tøj på, vinke farvel, gå på række, klatre osv. osv. Der er forslag til, hvordan man arbejder pædagogisk med bøgerne, fx: "Leg, at I vasker jer. Find evt. en vask og prøv at åbne for hanen, og vask hænder og ansigt. Tal om, hvad I gør om morgenen. Kan børnene selv nå op til vasken?"

Litteraturliste:

Alberte i børnehaven - jeg vil kun lege med Sofia. Line Kyed Knudsen (tekst) og Jan Solheim (illustration). Carlsen 2018.

Frede vil ikke være med til mandag. Trine Bundgaard (tekst) og Charlotte Pardi (illustration). Gyldendal 2018.

Ka' selv - ka' du? Lotte Salling (tekst) og Mette-Kirstine Bak. Carlsen 2018.

Kødbensgravemaskinen, en strikket hue - og And. Rasmus Bregnhøj (tekst og illustration). Gyldendal 2019.

Alle bøger er i handlen og kan lånes på biblioteket. Med undtagelse af *Ka' selv - ka' du?* indgår de i en serie, hvilket gør læsningen lettere for børnene, da de allerede kender nogle af karaktererne. ■

Bjarne W. Andresen er pædagog og master i børnelitteratur samt formand for Selskabet for Børnelitteratur, IBBY Danmark.